

Djuravdelningen
Klara Eskilsson

Ny riskklassmodell för offentlig kontroll och övervakning av djurhälsa hos vattenlevande djur

Bakgrund

Jordbruksverket har tagit fram en ny riskklassmodell som är anpassad utifrån kraven i EUs djurhälsoförordning¹. Modellen är utvecklad för att bedöma om risknivån är låg, medel eller hög, vilket är avgörande för kontroll- och övervakningsfrekvens av sådana anläggningar med vattenlevande djur som omfattas av bestämmelserna i EU:s djurhälsoförordning.

Arbetet med riskklassmodellen har gjorts i samarbete mellan Jordbruksverket och SVA. Modellen utgår från registrerade uppgifter om din anläggning i det centrala vattenbruksregistret (CVR2). Kompletterande uppgifter om redan registrerade anläggningar har under året inhämtats enligt de utökade kraven i EUs djurhälsoförordning. Att din anläggning är korrekt registrerad är en förutsättning för att din riskklass ska bli korrekt. Beroende på vilka uppgifter som finns registrerade om verksamheten blir vissa anläggningar endast registrerade medan andra ges ett godkännande² enligt djurhälsoförordningen.

När börjar den nya riskklassmodellen tillämpas?

Du som har en ny anläggning som nu ska riskklassas för första gången får redan inför 2022 års kontroll ett beslut om riskklass (hög, medel eller låg) enligt den nya modellen.

Du som är riskklassad sedan tidigare kommer få ett nytt beslut om riskklass (hög, medel eller låg risk) enligt den nya riskklassmodellen under 2022. Den nya riskklassen och kontrollfrekvensen kommer börja tillämpas i kontrollen först 2023.

¹ Artikel 9.1, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag")

² Med godkända anläggningar avses anläggningar som är godkända enligt artikel 176-178 i EU:s djurhälsoförordning (AHL).

Vad är modellen grundad på?

För riskklassningen beaktas risken för s.k. förtecknade sjukdomar³. I EU:s djurhälsoförordning finns 12 olika parametrar angivna som ska beaktas vid riskanalysen⁴. Dessa är

1. Möjlig direkt spridning av patogener via vatten.
2. Förflyttningar av vattenbruksdjur.
3. Produktionstyp.
4. Arter av hållna vattenbruksdjur.
5. Biosäkerhetssystem, inklusive personalens kompetens och utbildning.
6. Vattenbruks- och bearbetningsanläggningarnas täthet i området kring den aktuella anläggningen.
7. Närhet till anläggningar med lägre hälsostatus än den aktuella anläggningen.
8. Sjukdomshistorik på den aktuella anläggningen och andra lokala anläggningar.
9. Förekomst av vilda vattenlevande djur som är smittade i området kring den aktuella anläggningen.
10. Den risk människors verksamhet i närheten av den aktuella anläggningen utgör, t.ex. fiske, förekomst av transportleder, hamnar där barlastvatten byts.
11. Tillträde till den aktuella anläggningen för rovdjur som kan orsaka sjukdomsspridning.
12. Anläggningens tidigare efterlevnad av den behöriga myndighetens krav.

De olika parametrarna har samtliga beaktats vid arbetet med riskklassmodellen, men har utifrån karaktären getts olika stor tyngd för den slutliga riskklassen.

Får jag ändrad avgift på grund av den nya modellen?

Vissa anläggningar får jämfört med tidigare en högre riskklass genom den nya modellen medan andra får oförändrad eller lägre riskklass. Generellt blir riskklassningen enligt vår uppfattning mer korrekt med den nya modellen än vad den blivit med tidigare modell eftersom fler parametrar beaktats.

En förutsättning för att du ska få korrekt avgift är att din anläggning är korrekt registrerad och att du lämnat in de kompletterande uppgifter som begärts in.

³ Förtecknade arter är de arter eller grupper arter av djur som är mottagliga eller smittbärande för vissa sjukdomar som finns angivna i EU:s djurhälsoförordning (AHL). För att veta om de arter du har är förtecknade ska du titta i tabellen i bilagan till EU:s förordning 2018/1882.

⁴ Bilaga VI, del I, kap. 2 i förordning (EU) 2020/689.